

Dārzs meža ielokā

TEKSTS: INA EGLĪTE FOTO: GVIDO KAJONS

Visapkārt Baltezera kokaudzētavai plešas mežs, un pie mājas ir arī košumdārzs ar visnotaļ praktisku sadalījumu, profesionālu augu izvēli un interesantām kolekcijām.

pirms gadiem divdesmit šajā meža ielokā klajumā atradās vagoniņš, kur kokaudzētavas veidotājiem maltīti ieturēt, elpu atvilkt un no lietavām patverties. Varis Kazāks tēvam palīdzēja visos darbos un no viņa, profesionāla mežsaimnieka, daudz iemācījās.

"Darba pietika atliku likām,

tomēr šad tad sapņoju – reiz man būs savs... nē, nevis dārzs, bet parks!" stāsta SIA Baltezera kokaudzētava īpašnieks Varis Kazāks.

Vagoniņa vietā jau sen ir uzcelta dzīvojamā māja, un šeit dzīvo kuplā Kazāku ģimene. Varis atzīstas – vispār jau tas esot brīnums, ka viņiem ir arī košumdārzs, jo kurš gan nezinā pastāstu par kurpnieku bez

kurpēm... Turklāt kokaudzētavā strādā arī Vara dzīvesbiedre Anita – viņa ir ainavu tehniķe. Un arī aizrautīga dārkope. Varis par savu kādreizējo skolnieci saka: "Dārzs jārada tāpat kā mākslas darbs, un manai sievai ir laba izjūta."

Te apvienojas Kazāku ģimenes iemīļotais darbs un atpūta, profesionālā interese un vaļasprieks.

NEBEIDZAMIE EKSPERIMENTI

Ģimene nolēma – vietā, kur kādreiz bija celmi un kur tika izraudzīts laukums saimniecības ēkas celtniecībai, labāk tomēr iekārtot dārzu un ūdenskrātuvi. Darba bija daudz, jo pirmām kārtām vajadzēja ielabot lieso, smilšaino augsni. Toties iznākums – prieks pašiem un ikvienam, kas te iegriežas. Visinteresantākās ir pārmaiņas, un tās šeit notiek nepārtraukti.

"Kādreiz mani bija pārņēmis kolekcionāra gars. Tolaik klimats Latvijā bija maigāks, un es iedomājos, ka varēšu kā Holandē audzēt cipreses un pacipreses, viršus un ērikas... Bet tad kāda barga ziema manu kolekciju bez ceremonijām sašķiroja. Neliegšos, bija žēl, tomēr es jau saprotu – paliek mūsu apstākļiem piemērotākie augi. Tagad iestādu, piemēram, vairākus desmitus ēriku šķirņu, bet laiks rādis, ko atstāt. Varbūt desmit, ne vairāk, toties tās būs vislabākās, vizitīgākās."

ROŽU VILINĀJUMS

Varim patik skujeņi – skaisti gan ziemā, gan vasarā. Tomēr viņš atzīst – tā ir tikai viena no dārza sastāvdaļām.

Krāšņumam vajag arī lapu krūmus, vasaras puķes un ziemcietes – samtenes, ciniņas, salvijas, vasaras dālijas,

ferullapu sunišus, gazānijas, arī viršus un ērikas.

Anita ir rožu fane. Par tām viņai un vīram ir atšķirīgi viedokļi.

"Rozes nav manas mīļākās puķes," Varis atzīstas. "Roze ir karaliene, pret to atbilstoši jāizturas. Nepatiks augsne, būs par slapju vai sausu, netiks labi iezīmota vai laikus no kaitēkļiem pasargāta – un var jau sākt no *augstzimušās dāmas* atvadīties!"

Pēc mirkļa viņš piebilst:

"Taču Anita nāk no mājām, kur, kā viņa apgalvo, vienmēr ir ziedējušas visskaistākās rozes. Tātad arī Baltezerā tām jābūt!"

Anita rožu dobi izveidojusi aiz mājas, aicinot talkā bērnus. Viņa stāsta, ko nozīmē mežmalas liesajā zemē pieradināt ziedu karalienes. Lai varētu baudīt rožu burvīgo ziedēšanu, pamatīgi jāpapūlas – augsne jāielabo, vismaz 1,20 m dziļumā to uzrokot, kārtīgi ar kūtsmēsliem mēslojot, kūdru un melnzemi sagādājot. Viņa iestādījusi dažādas rozes, arī stīgotājrozes, floribundes un dažus tējhibrīdus.

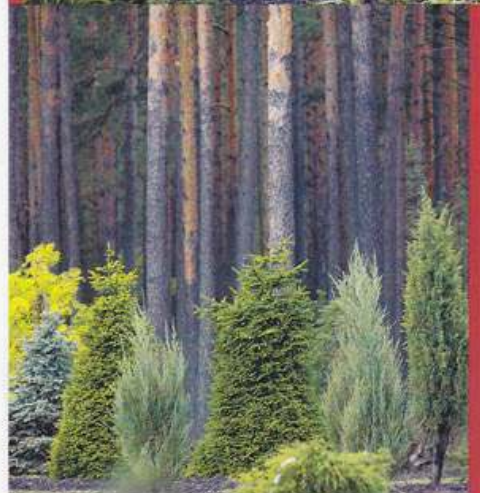
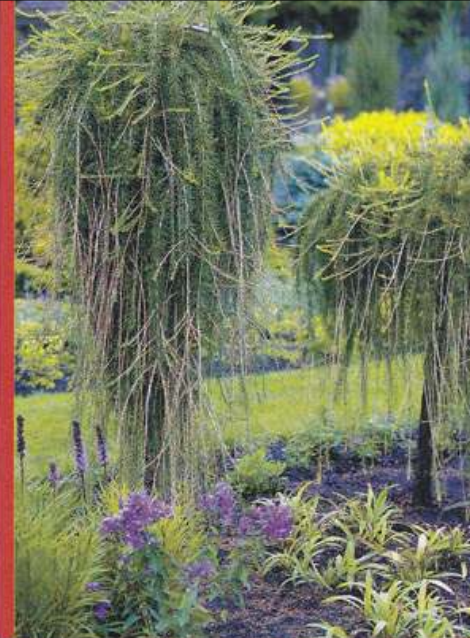
"Tas nekas, ka ne visas iztur zimu un bagātīgi zied. Man gribs rozes arī vāzē likšanai," skaidro Anita.

Šis pavasaris tiek gaidīts ar nepacietību, lai redzētu, kā pirmoreiz būs pārziemojušas rozes un vēl viens eksotisks eksemplārs – diegveida juka.

▶
Apstādījumos ir svarīgi izcelt katru augu.

▶
Sila dārzs nemanāmi saplūst ar apkārtējo mežu.

▶
Varis Kazāks ar sievu Anitu un meitu Selinu.

Padomi dārza veidošanā

Iesaka VARIS un ANITA KAZĀKI

■ Noskaņu rada ne tikai augi, bet arī citi dārza telpas elementi: akmeņi (laukakmeņi – lieli un mazi, atsevišķi vai kopā izvietoti, skulptūrās un plātņu celīņos), ūdens (ūdenskrātuve, strūklaka), koks (namiņš, pergola, soliņi).

■ Katram augam jāatrod vispiemērotākā vieta. Svarīgi, lai tam būtu atbilstoša augsne, mitrums, gaisma, lai tas iekļautos ainavā, pilnībā atklājot savu skaistumu un raksturīgākās iezīmes.

■ Augšanas vieta vispirms rūpīgi jāizraivē – tad dobi būs viegli uzturēt kārtībā.

■ Skujkokiem augsni ielabo, lieso smilts slāni ar komposta trūdzeni sajaucot apmēram 70 cm dziļumā.

■ Kompozīcijā izkārt vertikālas formas kokaugus, tad – atsevišķus krūmus vai to grupas, pēc tam klājienaugus (skuju kokaugi, krūmi, dekoratīvās zāles, daudzgadīgās un viengadīgās puķes). Problemātiskās vietas apstāda ar zemsedzes augiem. Dārza namiņā vai pergolā augus var stādīt iekārtināmos traukos vai puķu kastēs. Kontrastus panāk ar augu formām un krāsām.

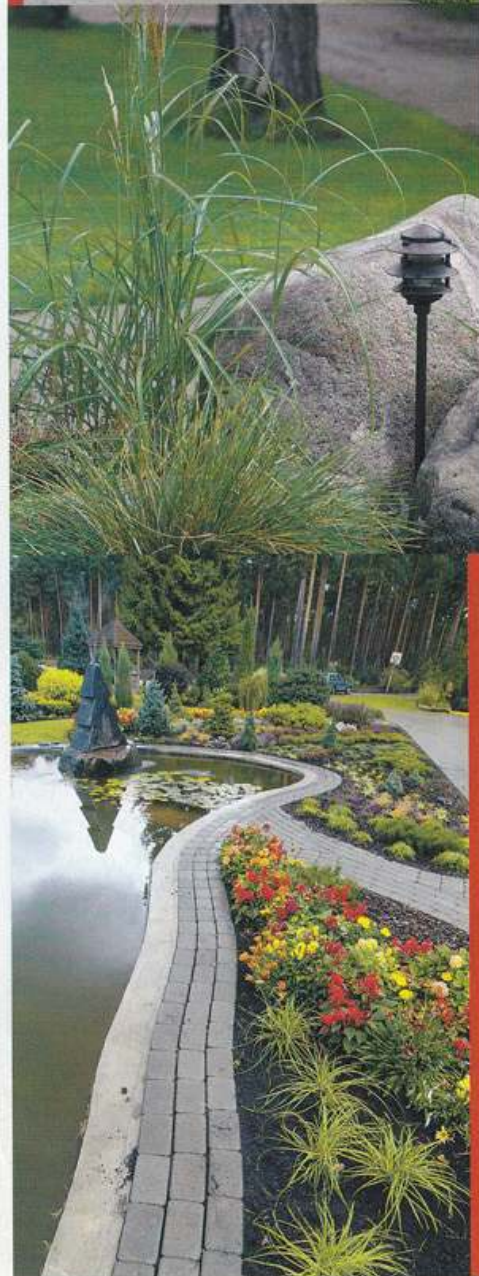
■ Dārzā visuzmundrinošākā, arī uzmanī-

bu piesaistošākā ir dzeltenā krāsa, tāpēc der izvēlēties gan kokaugus ar dzeltenu nokrāsu, gan puķes. Starp skujkokiem var stādīt, piemēram, dekoratīvo ķiršu plūmi 'Oldenburg', kas līdz pat vēlam rudenim priecē ar spilgti sarkanām lapām. Koši izskatās grimoņi, Tunberga bārbelu šķirnes, kokveida karagana, virši, ērikas, brūklenes. Interesantu kompozīciju skujeņi veido ar narcisēm, tulpēm un pat lilijām. Starp koši zaļiem kadiķiem lieliski izskatās gaiši violeti viršu paklāji.

■ Ideāls dārzs ir košs visu laiku!

◀ Meža plātnītes neiederas, jo gan betons, gan bruģis regulāri jākopj, jāslauka, jānoskalo.

◀ Iestājoties krēslai, izgaismotajā dārzā romantiski izskatās pat visvienkāršākie augi. Izvietojot gaismekļus, svarīgi ir akcentēt gan vertikālos stādījumus, gan zālienu. Ar gaismas kūli var izcelt auga zarojumu, formu un krāsu.

UZDROŠINĀŠANĀS UN MODE

Ir principi, kas, dārzu veidojot, būtu jāievēro, tomēr Kazāki atzistas – tas viņiem, mūždien darbā aizņemtiem, ne vienmēr izdodas. Un galu galā pie mājas taču var atļauties visu ko – ne tā, kā oficiālajos apstādījumos.

"Pils dārzam jāizceļ pils, bet mēs radām vidi, kuru paši apdzīvojam," saka Anita.

"Viņgad mēs paši sevi pārsteidzām! Decembra vidū piepeši gadījās pāris brīvdienas,

un mēs nolēmām... ierīkot dārzā vēl vienu dobi. Ir taču priedīgāks prāts, ja atkal kāds košums, sevišķi ziemā!" Varis smejas, bet pēc tam jau nopietni turpina: "Podos augušos stādus no audzētavas var ierakt arī netaisnīgi. Ja spraudenis no vietējās kokaudzētavas audzēts klajā laukā, tad būs izturīgs, bet ārzemnieks – ne, jo baudījis tikai siltumnīcas apstākļus. Cilvēki tagad daudz ceļo pa pasauli un atved arī iepatikušos augus, bet pēc tam skumst, ka tie šeit

▼ Kad ūdenskrātuve bija tapusi, radās ideja par strūklaku. Varis un Anita jokodamies sprieda – labi izskatītos akmeni izkalta egļu, kas ir firmas logo. Akmeņkallī, to padzirdējuši, teica: "Nav problēmu!" Tā nu tagad šeit ir mīligi čalojoša egļu.

▲ Meža ielokā vienmēr ir sauss, tāpēc ūdenskrātuve bija nepieciešama. Formas tai veidoja liektas, atbilstoši videi, dziļums – 1 līdz 2 m, apakšā ir betona armatūra. Ap baseinu aug dekoratīvās zāles. Pagaidām ūdenskrātuve reizi gadā tiek tīrīta, bet paredzēts iestādīt augus, kas ūdeni attīra pat labāk nekā filtri.

neiedzivojas. Drošāk iegādāties Latvijā audzētos."

Varis uzskata, ka daudzi pārcenšas, dārzu saraibinot ar dažādiem augiem, un aļoļas, sakot, ka tā iekārtošana ir dārgs prieks. Viss atkarīgs no tā, ko stāda. Skaistu vīdī ap māļu var iekārtot arī ar dažiem augiem, piemēram, iestādot vīnu vai dīvus bērziņus (nav pat jāpērk – var izrakt brīvā dabā) un iekopjot zālienu.

Kazāki ir daudz ceļojuši un secina – pasaulē modes tendences mainās, avangardam līdzās droši stāļas vecais, piemirstais. Piemēram, par perfektiem izdaudzīnātie angļu dārzi dabā ne visi ir tādi – arī to saimnieki uzdrošinās atkāpties no standartiem. Savukārt Zviedrijā daudzviet redzami glieti mauriņi ar interesanti cirptiem bērziem (tie labi pakļaujas frizēšanai).

ARĪ SAKŅU DOBES

Varis Kazāks ar lepnumu stāsta, ka iekopuši lauciņu ar dzērvenēm. Ogu ģimenei iznāk pilnīgi pietiekami! Arī augstās zilenes jeb mellenes ražo lieliski, turklāt izskatās efektīvi

visu gadu. "Vēl mums būs sakņu dārzs," atklāj Anita, bet Varis sauc: "Nē, nebūs vis!"

Anita paliek pie sava – dažas dobes būšot gan, vismaz garšaugi, arī burkāni un kāposti. "Citādi bērni domā, ka tas viss aug veikalā. Pat Anglijā pie pils dārziem redzēju nelielas sakņu dobes."

Bērni vecākiem visos darbos ir labi palīgi, katram pat uzticēta sava neliela teritorija (lai būtu taisnīgi, tās tika izlozētas). Čakli esot visi: meitas Zane (16 gadi), Agnese (13) un Silvija (11), bet par dēlu Ansi (13) Varis saka – ļoti gribētos, lai viņš turpinātu tēva un vec-tēva amatu. To, ka puikam ir dārznieka ķēriens, jau varot redzēt. Tāpat kā Selinai (3 gadi), kura pie sava zemes pleķīša gan vēl nav tikusi, taču puķu stādīšanā piedalās, kopš iemācījusies staigāt. "Man jau gribas cerēt, ka pasaulē, sevišķi Latvijā, dārznieku ir vairāk, nekā viņu patiesībā ir," Varis saka, bet sevi raksturo pieticīgi: "Es par dārznieku joprojām mācos. Man vienkārši patīk augi, un šis process nekad nebeidzas." [m]

▼ *Ziedoši viršaugi pat visvienkāršākajam dārzam piešķir fascinējošu noskaņu. Tomēr ne visi virši dārzā izskatās labi – ieteicams izvēlēties košākas dažādu toņu šķirnes.*

